

Stichting Oudezijds 100 verleent sinds 1965 opvang, zorg en begeleiding aan mensen in nood. Wij helpen iedereen die aanklopt, ook mensen zonder verblijfsvergunning. Vanuit onze ervaring, onze dagelijkse praktijk en drijfveer, reageren wij op de novelle bij de vreemdelingenwet.

Hulpverlening aan mensen zonder verblijfsvergunning mag nooit strafbaar zijn.

Niemand mag worden gestraft voor het tonen van barmhartigheid en menselijkheid. Wij steunen daarom het element in de novelle dat hulpverlening aan mensen zonder verblijfsvergunning wordt uitgezonderd van strafbaarheid.

Echter vinden wij dat de minister een stap verder mag gaan. Het voorgestelde artikel 108a, dat verblijf zonder verblijfsvergunning strafbaar stelt, hoort niet thuis in de Vreemdelingenwet.

1. Strafbaarstelling vergroot kwetsbaarheid en maatschappelijke risico's

Strafbaarstelling maakt mensen zonder verblijfsvergunning onzichtbaarder voor hulpverlening en kwetsbaarder voor mensenhandel, uitbuiting en onveilige arbeid. Dit vergroot het persoonlijk leed, zorgt ervoor dat het werk van hulpverleners alleen maar ingewikkelder wordt, dat toegang tot (medische) zorg veel meer spanning met zich mee gaat brengen. Zo nemen maatschappelijke problemen juist toe, in plaats van af.

2. Juridische en beleidsmatige bezwaren

Er bestaan solide juridische en beleidsinformatiepunten tegen strafrechtelijke aanpak:

- De **EU-terugkeerrichtlijn** vereist dat terugkeer primair via bestuursrechtelijke en vrijwillige routes plaatsvindt; strafrecht is geen primair instrument.
- Onderzoeken, zoals door het **WODC (2014)**, tonen aan dat het strafrecht geen duurzame oplossing biedt voor verblijf zonder vergunning en de problematiek niet wegneemt.

Artikel 108a is juridisch kwetsbaar en beleidsmatig ineffectief. Begin er niet aan!

3. Menselijke waardigheid en morele plicht

Als christelijke organisatie, dagelijks diaconaal aan het werk, sluiten wij ons aan bij kerken en maatschappelijke organisaties die benadrukken dat menselijke waardigheid centraal moet staan. De Bijbelse oproep om de vreemdeling lief te hebben als onszelf is voor ons geen mooi ideaal, maar een concrete leidraad voor hoe een samenleving met mensen omgaat.

4. Concrete gevolgen

In ons werk zien wij vaak dat terugkeer niet mogelijk is — vanwege onveilige thuissituaties, geweigerde terugname door landen van herkomst of

levensbedreigende omstandigheden. Mensen vallen dan tussen wal en schip. Strafbaarstelling maakt hun situatie uitzichtlozer en bemoeilijkt onze begeleiding naar zorg en perspectief. Humane opvang, medische zorg en gerichte begeleiding vormen wél een realistische aanpak.

Slotopmerking en oproep

Het is goed dat hulp niet strafbaar wordt gemaakt. Maar zolang artikel 108a blijft bestaan, wordt het signaal afgegeven dat verblijf zonder verblijfsvergunning een misdaad is. Dat is schadelijk, ineffectief en in strijd met menselijke waardigheid.

Wij roepen de politiek daarom op: **schrap artikel 108a uit de Vreemdelingenwet.** Kies voor compassie en praktische oplossingen, niet voor criminalisering.